Képes Vasárnap



20 fill.
31. szám. 1941 augusztus 1.

A magyar kenyér ünnepe Szabadkán: egy horgosi gazda felajánlja Kormányzó Urunknak a felszabadított bácskai föld első kenyerét.





A magyar kenyér szabadkai ünnepén a Kormányzó Ur Dobos József horgosi gazdától átveszi a felajánlott kenyeret. — Jobboldalon: a Kormányzó Ur kezet fog avval a bácskai menyecskével, aki a Főméltóságu Pár lábai elé helyezte a remekbe készült búzakoszorut.

A magyar kenyér ünnepe

A visszatért Bács-Bodrog vármegye székhelyén, Szabadkán vasárnap gyönyörü ünnepet ültek. *A magyar kenyér ünnepét.* Bács megye felejthetetlen vasárnapja volt ez, mert a magyar kenyér szabadkai ünnepén megjelent a Kormányzó Ur is a Főméltóságu Asszonnyal. A bácskaiak Magyarország államfőjét leirhatatlan lelkesedéssel fogadták. Mindenki tapsolt, éljenzett, mindenki a kormányzói párt kivánta látni.

A vasutállomástól a Hitler-térig, az ünnepség szinhelyéig vezető utcákat rózsatakaró boritotta. Diadalkapuk sorakoztak fel egymásután. Nemzetiszinü köntöst öltött fel ezen az utvonalon valamennyi szabadkai ház. A 9. honvéd gyalogezred kitüntetett katonái alkotta sorfal mögött kezükben virágot szorongattak a bácskaiak. Óriási tömeg volt együtt. Már a hajnali órákban, sőt az éjszaka folyamán elfoglalták helyüket a járda szélén, hogy a kormányzói pár bevonulását láthassák. Zsufoltak voltak az ablakok, az erkélyek.

— Mondjunk köszönetet a földmíves népnek... Örömmel szegem meg a mai ünnepség alkalmából az uj magyar kenyeret! — mondotta a Kormányzó és már le is hajolt, hogy *Dobó József* horgosi kisgazda kezéből átvegye a sulyos kenyeret és *késével a legelső magyar gazda nagy karéjt vágott le a legjobb és legszebb buzát termő Bácska földjén az uj magyar kenyérből.*

Ezt a jelenetet senki sem felejtheti el.

A kenyérszegés ünnepélyes aktusa után mingyárt megindult az ünnepi díszmenet: a bácskai földmíves nép hódoló felvonulása a kormányzói pár előtt. Aratók, marokszedő lányok feldíszitett sarlóval, gereblyével, vizhordó fiuk, mázas korsókat szorongató kislányok búzakoszorukkal ékesitett zászlók alatt vonultak fel beláthatatlan sorokban. Hozták az aratókoszorut, jelképéül annak, hogy Bácska dusantermő földjén az aratás véget ért. Ujabb csoport lisztes zsákokkal közeledett. Ime — az uj termés lisztje! Lányok virágot szórtak, legények kalapjukat lengették. A pompás élőképek láncolata volt ez a felvonulás! Azután jöttek a pékek, az uj, a friss kenyérrel és nyomukban dörgött az éljen.

Jöttek a magyarok, csángók, bunyevácok, tótok, a bácskai földmíves küldöttségeket a Felvidék és Erdély földmíves népének küldöttségei követték. Felvirágozott zászlók között nem egy tépett volt, olyan zászló, amelyet a megszállás keserves huszonkét éve alatt a Bácskában, Felvidéken, Erdélyben — derék magyarok rejtegettek a megszállók elől.

Festőien szép volt a magyar kenyér szabadkai ünnepén az *Országos Magyar Bokréta Szövetség* előadása, népművészeti bemutatója s igen látványosak voltak a bokréták táncai, játékai. A bácskai bokréták a bemutatón „*első dijat*“ nyertek. A *doroszlóiak* gyönyörü népviseletükben ezuttal járták el a visszatért Bácska földjén a nagy nyilvánosság előtt először a „*csirajázást*“, a „*dusozást*“. A közönség nem győzött tapsolni, ujráztatni. *A közönség az elmult vasárnap reggeltől késő estig ugyancsak sokat látott, élvezett, ünnepelt Szabadkán.*

Kelemen Ernő.

Alsó kép: Bárdossy László miniszterelnök nagy beszédét mondja a magyar kenyér ünnepén.



Alsó kép: ünnepség után a Kormányzó Ur bucsuzik Bárdossy László miniszterelnöktől.

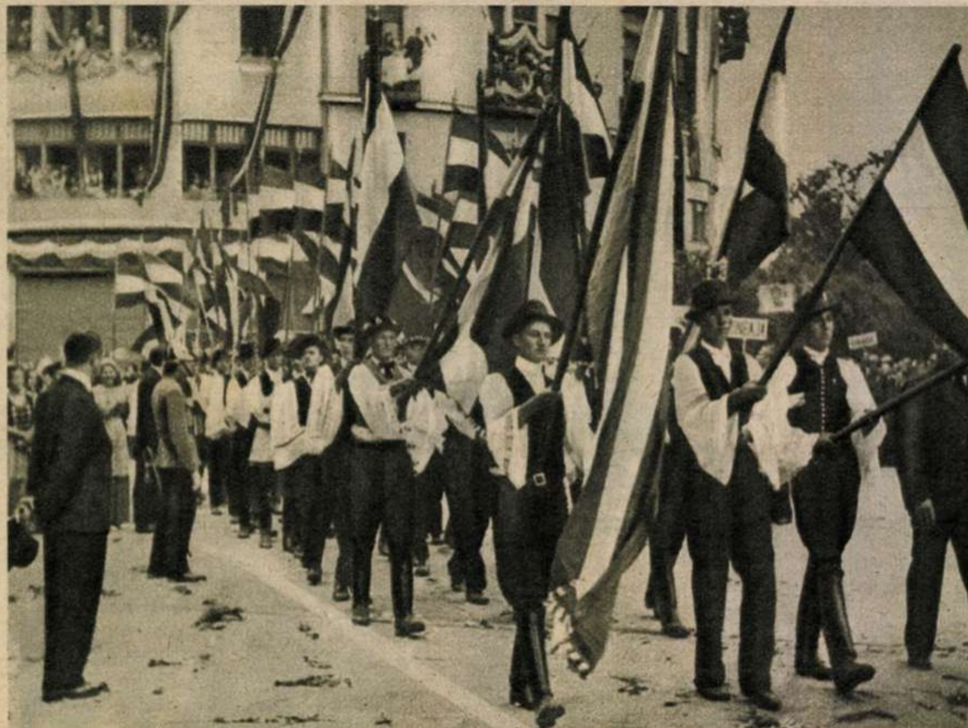


A Kormányzó Ur és Hitvese a díszemelvényen az ünnepi felvonulás alatt. Balra Bárdossy László miniszterelnök és Varga József kereskedelmi miniszter. Jobbra vitéz Keresztes-Fischer Lajos tüzérségi tábornok, főhadsegéd ül.





Baloldalon: a szőttesekkel díszitett saroglya, amelyen a Kormányzó Urnak felajánlott kenyeret vitték. Jobboldalon: díszpárnán viszik a búzakoszorut a Főméltóságu Pár elé. Alsó képek: különböző falvak legényeinek és lányainak felvonulása a népi seregszemlén.







Saigon látképe.

A japán terjeszkedés

Japán az összes nagyhatalmak közül a legtudatosabb hatalmi politikát folytatja. Politikájának ugyszólván egyetlen fő mozgató ereje van: ez az ország népességének óriási aranyu szaporodása. 1871 óta, amikor Japán a politikai elzárkózottság szük köréből kilépett, népessége mostanig pontosan megkétszereződött: ma körülbelül 80 millió a lakossága, tehát 140 lélek esik egy négyzetkilométerre. Földmívesei 70 százalékának egy hektár földnél kevesebbje van.

Ezért azt látjuk, hogy Japán minden politikai vagy katonai akciójának egyetlen célja van: a terjeszkedés. Az 1904—05-iki Oroszországgal folytatott háboru után 292.675 négyzetkilométerrel lett nagyobb az ország területe, Mandzsuriának Kinától való elszakitása óta a japán birodalom összes tartozékaival együtt 1,306.894 négyzetkilométerre emelkedett. De még a mostani megnagyobbodott területével sem tudja lakosságát eltartani, főleg a nyersanyaghiány miatt. Ipara a huszadik század kezdetétől fogva máig óriási arányokban fejlődött; szövő-fonóipara komoly versenytársa lett az angolnak.

Amikor a japán expanziót külföldön tárgyalják, rendszerint Tanaka tábornok imperialista politikájára szoktak hivatkozni, amely 1927-ben készült és a harmincas esztendőkben került nyilvánosságra, nagy megdöbbenést keltve főleg Amerikában, Angolországban és Oroszországban. Tanaka hangsulyozta, hogy Japánnak elsősorban a Kina fölötti uralomra van szüksége. Azóta azt látjuk, hogy Japán külpolitikája többé-kevésbé a Tanaka-féle program szerint igazodik. 1937-ben valóban megtámadta Japán Kinát, ahol a belső fejetlenség és züllöttség miatt gyors és döntő sikerre számitott. Japánnak van tehát elsősorban egy szárazföldi, azután meg csendesóceáni terjeszkedési programja. A szárazföldi program Kina bekapcsolása a japán érdekkörbe, az óceáni program pedig a japán élettér kiterjesztése bizonyos európai országok csendesóceáni birtokaira. Itt elsősorban a dusgazdag, termékeny, sok nyersanyagban, főleg petróleumban bővelkedő Holland-Indiáról van szó.

A természetes ellenfele ebben a törekvésében három nagyhatalom: a Szovjet, Nagy-Britannia és az Egyesült Államok. Oroszországot már 1905-ben megverte s akkor megszerezte Koreát, amelyre a cári birodalom is igényt tartott. 1922 február 6-án Washingtonban megegyezett az érdekelt hatalmakkal, hogy tiszteletben fogja tartani Kina szuverénitását. A Kinában uralkodó szörnyü fejetlenség azonban arra késztette a mikádó kormányát, hogy kiszakitsa Mandzsuriát a kinai birodalom testéből. Azóta Mandzsuria önálló, de a valóságban japán vazallus. A Szovjet Japán támadásától mindig tartott s hogy védekezhessék ellene, kiépitette kettősvágányuvá a szibériai nagyvasutat, elfoglalta és bolsevizálta a Kina és a Szovjet közötti ütköző tartományt, Mongóliát. Ez még Lenin korában történt és nagyon fájt Japánnak, de ebben az időben nem érezte magát elég erősnek arra, hogy szembeszálljon a Szovjetunióval. (Az országot ebben az időben egy szörnyü elemi katasztrófa: a többmillió emberéletet kivánó földrengés sujtotta.) A másik természetes ellenfele Japánnak az angol birodalom. Angolország a XIX. század folyamán erősen behatolt Kinába. Már emiatt is elkerülhetetlen a két birodalom között az összeütközés. Ázsiában terül el az angol birodalom leghatalmasabb kiterjedésü része, a 300 millió lakosságu India. A japán külpolitika egyik célja az ázsiai hegemónia kivivása, amivel természetszerüleg együtt jár az is, hogy ezen a földrészen minden angol fenhatóságnak meg kell szünnie.

A harmadik ellenfele terjeszkedésében Japánnak az Északamerikai Egyesült Államok. Az Unió kormánya a csendesóceáni hegemóniát félti Japántól. Az amerikai felfogás az, hogy a folyton terjeszkedő Japán előbb-utóbb elfoglalja a Fülöp-szigeteket, a Hawai szigetcsoportot, a Hollandiához tartozó szigetvilágot, esetleg Ausztráliát is, ha ennek a terjeszkedésnek idejében utját nem állják.

A helyzet tehát egészen világos és érthető. Háborura kerül a sor most vagy a közeljövőben Japán és az angolszász nagyhatalmak között? Attól függ, hol áll meg Japán a terjeszkedésben. Megáll-e Indókinában, vagy folytatja a terjeszkedést.

(B—a—l.)



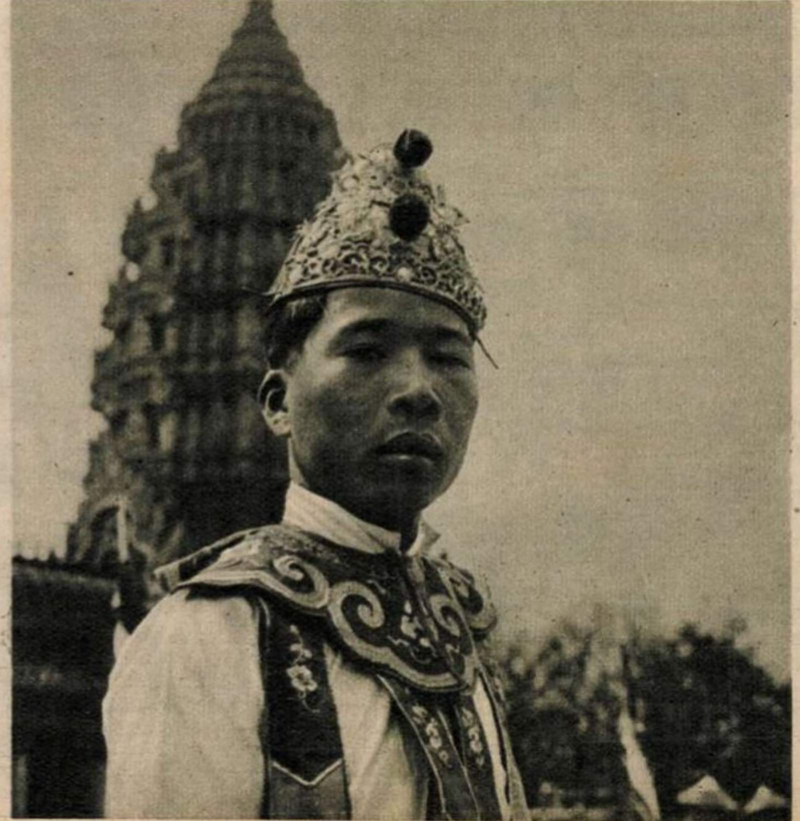
Jellegzetes tonkini táj, az elárasztott rizsföldekkel. — Alsó kép: a Mekong vidéke.

Indokina gazdagsága

Párisi éjszaka, 1931 juliusában: a vincennesi Gyarmati Kiállitás, Lyautey tábornagy müve, végre teljesen elkészült. A központi sétányon, az ívlámpák, fényszórók ezerszinü világánál, hömpölyög a nép. Legnagyobb a tolongás egy magaslatra emelt, kupalaku fatornyokkal, pompás faragásokkal ékesitett épülettömb környékén, mely a messzi *Angkor-Vat* hires templomának kicsinyitett mása. A francia kispolgár kiélvezi a tudatot, milyen nagy a Birodalom, mennyi nép érezheti magát biztonságban a háromszinü lobogó oltalma alatt, a világ hány tájáról özönlik a termények kiapadhatatlan áradata az Anyaországba... Lám, most Indokinába csöppent, tiz percnyire a földalattitól, a vincennesi térségen. Járkál a szomszédos, lapostetejü, vagy kupalakban végződő házak, egymásra rétegezett pagodák között, hallgatja a nyolchuru, háromszögü hangszerek egyhangu zenéjét, édes süteményt majszol,

Alsó kép: egy annamita katona.





mézzel csorgatott datolyát, szirupozott dinnyét eszik és rámosolyog a sárga, aprótermetü, széles szalmakalapos árusokra: ezek is franciák. Aztán, nem törődve termetes hitvesének tiltakozásával („Apa, fáradt vagyok, menjünk haza!"), betér a cambodgei szinházba, hogy gyönyörködjék a szögletes mozdulatu, kösöntyükkel, ezüstcsengőkkel teleaggatott parányi táncosnők mutatványaiban. Milyen szép föld lehet a titokzatos Indokina...! Nem is lehet más, mint szép: hiszen francia gyarmat.

*

Azóta sok viz folyt le a Szajnán, épugy, mint a Mékongon. A francia kispolgár — amennyiben még létezik odakint ez a tipus — ma már talán kevésbé regényes szinekben látja a gyarmatokat, de annál csalhatatlanabbul érzékeli, hogy az Anyaország gyarmatai nélkül sorvadásra, lassu éhhalálra lenne itélve. Gyarmatok nélkül nincsen francia jólét, nincsen francia jövő, nincsen nagyhatalmi helyzet — hangoztatta ép elégszer az ősz tábornagy, az Anyaország mostani feje. És a francia kispolgár, azt olvasva, hogy a Vichy és Tokió között létrejött megegyezés értelmében japáni csapatok megszállták Indokina déli részét és magát Szaigont is, elsősorban nem Ankor-Vat templomára, nem a baba-táncosnőkre, nem is a vincennesi fényes éjszakára gondol, hanem arra, hogy mennyi kincsben duskál a messzi ország, mennyi rizst, kávét, cukrot, teát, gumit küldött Marseillebe és hogy Pétainék japáni segitséggel éppen e felbecsülhetetlen értékeket igyekeznek megvédeni.

Vichy kormányát valóban nyomós okok késztethették a mostani lépés megtételére. Az Indokinai Unióba foglalt öt állam: a déli *Kokinkina*, a délnyugati *Cambodzsa* — ennek nagyrészét néhány hónap előtt Sziámnak engedték át, a halbőségéről ismert Nagy Tóval és a fentemlitett Angkorral együtt —, a nyugati *Laosz*, a keleti *Annam* és az északi *Tonkin* a Gyarmatbirodalom ékkövei közé tartozik. Franciaország a XIX. század utolsó negyedében tette rájuk a kezét s azóta a kormányzók egész sora — köztük a tragikus sorsot ért *Paul Doumer* — kisérelte meg e tartományokat szoros gazdasági és politikai egységbe fogni. Amennyiben hitelt adhatunk az erről szóló beszámolóknak, törekvésüket siker koronázta. A háboru kitörésekor, *Catroux* tábornok — most a pártütő *de Gaulle* jobbkeze — vezetése alatt, Indokina „kimerithetetlen erőforrást" jelentett Páris számára.

*

Maga a terület másfélszer akkora, mint az európai Franciaország; huszonnégymillió benszülöttje közé *alig negyvenezer* fehér ember vegyül. Számos népfaj lakja: annamiták, kmerek, vagy canbodzsiak, laosziak, Észak-Tonkin és a központi fensikok nomád hegyitörzsei: a manszok, moik, phongok, chamok, nem is szólva a beszivárgott malájokról, hindukról és kinaiakról. A francia kormányzók elsősorban a népesség egyenlőtlen megoszlásán próbáltak segiteni: Dél-Tonkinból, a Vörös Folyam deltájából, amely a világ egyik legsürübben lakott része — 700, sőt helyenkint 1400 benszülött esik egy négyzetkilométerre! — a népfölösleget a központi fensikokra, vagy a kihalt Laoszba szerették volna átcsalogatni. Ugyanekkor meg akarták menteni a megbizható, bátor, munkabiró moi-törzset, melynek pompás termetü, értelmes fiai a legjobb katonáknak bizonyultak.

Másik nagy feladat volt az ut- és vasutépités. E téren rendkivüli nehézségeket okozott a változatos terep — égbenyuló, szakadékos hegységek közé lapályos, mocsaras rizsföldek ékelődnek, a laoszi őserdők elefántjai és tigrisei elkalandoznak a központi fensikok bozótjaiba is — s az európainak jóformán kibirhatatlan, nedves hőség. Ennek ellenére, 1940-ben megnyitották a Hanoit és Szaigont összekötő, transzindokinai vasut néhány mellékágát s a viteldij a lehető legolcsóbb: 6 centimes a negyedik osztályon — és a teljes vasuthálózat kerekszámban 3400 kilométerre emelkedett. Az elsőrendünek minősitett autóutak 5418, a kövezett országutak 13.565 kilométer hosszuságuak. Ráadásul a gyarmatositók hajózhatóvá tették azt az ezernyi szigettel zöldelő, kanyargó Mékong folyót, mely egyetlen behatolási lehetőség Laosz ősvadonainak szivébe, kiépitették Szaigon és az északi Haiphong kikötőit, hadihajó-támaszpontot létesitettek Cam-Ranhnak Bresttel vetekedő öblében és repülőgép-, valamint tölténygyárat alapitottak a tonkini Phu-Toban.

*

Indokina igazi gazdagsága terményeinek sokfélesége. A franciák rendkivül gondot forditottak a csatornázás kiépitésére; ennek köszönhető, hogy az öt tartományban *öt és félmillió hektárnyi rizsföld* terül el és hogy a rizskivitel *évi hatmillió tonnára* rug. (Ez sem lehet közömbös Japánra nézve.) Vessünk egy pillantást, az 1940-es kimutatások alapján, a kivitel többi adataira: 560.000 tonna kukorica (főkép Cambodzsából), 85.000 tonna gumi, 1000 tonna illatos kávé, 6500 tonna tea, 43.000 tonna cukor, 10.000 tonna dohány. A bányászat szintén fejlődésnek indult. Ugyanebben az évben Indokina 2.600.000 tonna szenet, 5800 tonna cinket, 1500 tonna rezet, 200 tonna mangánt, 50.000 tonna foszfátot és — 100 kiló szinaranyat adott a Gyarmatbirodalomnak. 1940 kiviteli mérlege *két és félmilliárd frank* tiszta nyereséget mutat fel. És ez — a francia gazdasági szakértők szerint — még csak a kezdet kezdete. A villamositás fejlesztésével — a vizesések kihasználása — s uj gyártelepek emelésével Indokinát például a földkerekség *gyufa- és papirgyártásának* egyik központjává lehetne tenni.

Gál László.



Saigoni utca.



Annami táj. — Alsó kép: a tonkini sziklapartok.

Alsó kép: Bao Dai, annami császár.





Szingapur – Távolkelet „Gibraltárja“



Különböző nemzetek gőzösei a szingapuri kereskedelmi kikötőben.



Gyékénnyel fedett, jellegzetes bárkák százai a szingapuri kereskedelmi kikötő öblében. — Alsó kép: Szingapur főtere a Viktoria-szinház épületével.



Anglia a görögországi hadjárat lezajlása után *Wawell* tábornokot Távolkeletre küldte, ami arra mutatott, hogy Anglia Távolkeleten uj csatatérre számit. A német-orosz háboru megindulása csak megerősitette Wawell távolkeleti szereplésének lehetőségeit. A közben létrejött angolszász (angol-amerikai)-szovjet-kinai szövetség lehetőségeket keres a földgömb tulsó részén is a tengely helyzetének gyöngitésére. Japán tengelybarát politikája azonban a japáni kormány legutóbb történt átalakitása után sem változott meg. Ez a japáni politika viszont nem nézheti tétlenül, hogyan épülnek ki egymásután éppen ellene az angolszász légi és tengeri támaszpontok láncolatai a Csendes-óceánon Hawai, Midway, Johnston, Guam, Palmyra szigeteken keresztül a Fülöp-szigetek felé. Nem türheti sokáig, hogy Honkong, Port Darwin és főleg Szingapur kikötőjében egyre nagyobb számban vessenek horgonyt az amerikai csapat- és hadianyagszállitó hajók.

Anglia Távolkeleten aránylag kicsiny erőkkel rendelkezik. Csendesóceáni hajóhadának igen jelentős részeit leköti a Földközitengeri csatatér. Japánnal szemben tehát a Távolkeleten kitörhető háboruban az igazi ellenfél Amerika lenne, még pedig nem annyira szárazföldi erejével, mint inkább haditengerészetével.

A japáni támadás a jelek szerint három irányu lehet. Támadhat az ázsiai szárazföld irányában Szibéria felé, de uj indókinai bázisaiból a szárazföldi uton előretörhet Szingapur felé is és megkisérelheti Palauból kiindulva Guam, Formosaból kiindulva pedig a Fülöp-szigetek (Manila) elfoglalását. A három hadműveleti lehetőség közül a szingapuri legjelentősebb, tehát a legkézenfekvőbb, mivel a briteknek ez a koronagyarmata, a Singha-Pura, — „Oroszlánok Városa“, ahogy a benszülöttek nevezik — az egész Távolkeletnek gyujtópontjában fekszik.

Amerika jóideje nem szállit már nyersolajat Japánnak. A „sárga láznak“ tehát egyik legfőbb célja lehet éppen a hollandindiai, petróleumban gazdag szigeteknek az elfoglalása. A hollandindiai szigetekhez, melyek komolyan nincsenek megerősitve, az ut viszont Szingapuron át vezet. Igy érthető tehát, ha Szingapurt a britek minden rendelkezésükre álló eszközzel megerősitették, ez év májusa óta pedig a támaszpontra Shanghaiból, Pekingből, Tiencsinből nagyszámu amerikai csapat érkezett és a sziget kikötőiben egyre nagyobb számban vetnek horgonyt az amerikai hadihajók.

*

Szingapur történelme alig százéves. Egy évszázaddal ezelőtt a malakkai félsziget déli csúcsához ugyszólván odatapadó szigeten alig élt néhány maláji család, ma viszont 600 ezer lakosával Szingapur Távolkeletnek egyik legérdekesebb, mondhatnók legmodernebb városa. Az angol lobogót a szigeten *Sir Raffles Stamford* katonái 1819-ben tüzték ki, de az *East India Company* csak 1824-ben vásárolta meg Anglia számára és 1867-ben lett Szingapur angol koronabirtok.

A britek felismerték azt a tény hogy Szingapur éppen hidfő jel legénél fogva ellenőrizheti egés Távolkelet tengeri forgalmát, mi vel India, Japán és a csendes-óceáni szigetvilág kereskedelmének jelentős része a Malakkai- és Szingapuri-csatornán keresztü bonyolódik le. Ezt a fontos kereskedelmi és csereközpontot az angolok 1923-ban kezdték megerősiteni. Anglia hét év alatt elkészült a sziget erődeinek épitésével. A munkálatok első részlete több mint tizmillió font sterlingbe került. Ez az alig 600 négyzetkilométeres felületü sziget ma Angliának még Gibraltárnál is erősebb támaszpontja.

A sziget nem hasonlit külsőleg sem Gibraltárhoz, sem Honkonghoz, sem Adenhez. Legmagasabb pontja sem éri el a 200 métert. A sziget fővárosa, Szingapur a sziget déli részén terül el. Tőle nyugatra épült ki *Keppel-Harbour* kikötője, ahol a csendes-óceáni angol hadiflotta egyik része állomásozik. A támaszpont legjelentősebb része a sziget északi vidékén van éspedig az Old Strait-, másképpen Johorei-csatornában, ahol a fővárostól mintegy 18 kilométernyire, a *szeletari* öbölben van a szingapuri nagy hadikikötő és itt épültek fel a világ leghatalmasabb hajódokkjai, melyekbe, ha javitásra szorulnak, a legnagyobb csatahajók is elférnek. A szigeten számos óriási, köztük több földalatti repülőteret épitettek, továbbá több óriási, egymástól elszigetelt benzin- és nyersolajtartályt, valamint élelmiszer-, lőszer-, fegyverraktárt és ivóvizgyüjtő medencét.

Igen érdekesek Szingapur erőditményei is. A rendelkezésre álló adatok szerint a sziget keleti csúcsa, a Changi-fok a legerősebb. Itt a pálmák alatt épültek a hatalmas betonerődök, páncéltornyok, melyekből 18 méter hosszu csövü, 457 mm-es és az ujabbgyártmányu 340 milliméteres lövegek lesik a prédát. A repülőterek kiépitésével párhuzamosan a legutóbbi időben hatalmas légvédelmi gépágyurendszert telepitettek a szigetre, ahol 1932 óta a távolkeleti angol légierők parancsnoka székel.

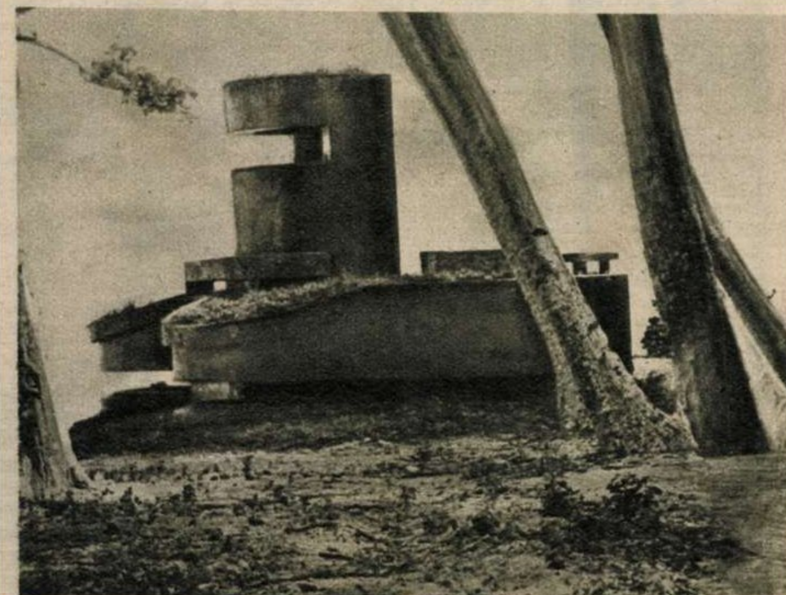
Szingapurt a tenger felől kiterjedt aknazárak is védik. Ebből az irányból, főleg ha megfelelő erejü hajóhad biztositja a szigetet, elfoglalni nagyon nehezen lehet. Sokkal inkább sikerrel biztatja a támadót Szingapurnak a szárazföld felől való megtámadása. A szárazföldi támadás is szóba jöhet tehát és mivel kivédésére elégtelennek látszott a kicsi brit megszálló csapat, éppen ezért még májusban erős ausztráliai egységeket vittek Szingapurba.

*

A mostani háboru bebizonyitotta, hogy bevehetetlen erődök nincsenek.

Japán tudja, hogy az angolszász hatalmak a távolkeleti háborut a német-orosz háboru befejezése előtt igyekeznek megindítani. Ezért számolni lehet azzal, hogy a Felkelő Nap országa nem fogja megvárni, mig a *Roosevelt*-*öv* a Csendes-óceánon annyira összeszorul körülötte, hogy Japán fejlődését megakadályozza és életfennmaradásához nélkülözhetetlenül szükséges terjeszkedési lehetőségeit esetleg ujabb évszázadokra megfojtsa. **Tombor Tibor.**

Alsó kép: álcázott erőditmény-részlet a szingapuri parton.



A távolkeleti események szinterének térképe





Moszkvai látkép. A hidt

Moszkva,
a mosolynélküli város

Sem iró, sem turista, sem hivatalos látogató nem akadt az elmult évtizedek alatt, aki kedvesen, jóleső érzéssel, vonzóan irta vagy beszélte volna el azokat a napokat, amelyeket sikerült Moszkvában eltöltenie. Ehelyett mindenkinek az előadásából valami furcsa nyugtalanság áradt ki, az a kellemetlen, idegesitő és jókedvre egyáltalában nem hangoló érzés, amelyet minden ember attól a pillanattól kezdve érez, amikor átlépi a titokzatos szovjetbirodalom határát és hatványozottan érzi ezt Moszkvában, a szovjetbirodalom fővárosában.

Még ha a legártatlanabb turistaszándékokkal, csak látni és tapasztalni megy is az ember Moszkvába, hatalmába keriti ez a furcsa, különös érzés és egyben meg is gátolja abban, hogy elfogulatlanul, gondtalanul járja végig a csodálatos város látnivalóit és nevezetességeit, ugy mint bármely más ország jellegzetes városában tenné. Annyira nyomasztóan hat a Moszkvát járó emb re a jelen, az élő Moszkva, h nem látja tőle azt, ami a tul donképpeni igazi látnivaló, nagy és dicsőséges Oroszorsz a cárok orosz birodalmának c dálatos, szinte valószinütle meseszerü fővárosát.

A régi nagyszerü keretel még majdnem teljes egészéb látjuk, nagyrészben épségb megvannak még a régi világ ép ményei, a hagymakupolás tem lomok, a bizánci korszaktól kez ve divatban volt valamennyi ép tészeti stilus remekművei, a p loták, kolostorok, tudományos i tézetek, szinházak, magánkast lyok és mindezeknek a magja, középpontja, a már külön fog lommá vált Kreml is, de a ré meleg szinek és pompázó csill gás nélkül, kopottan, szinehagyo tan, megfakultan, életteleni mint a gondozatlan szinházi dis let. A Kreml több mint 500 éve 12 méter magas, csipkézett szél és vártornyokkal ékeskedő fal

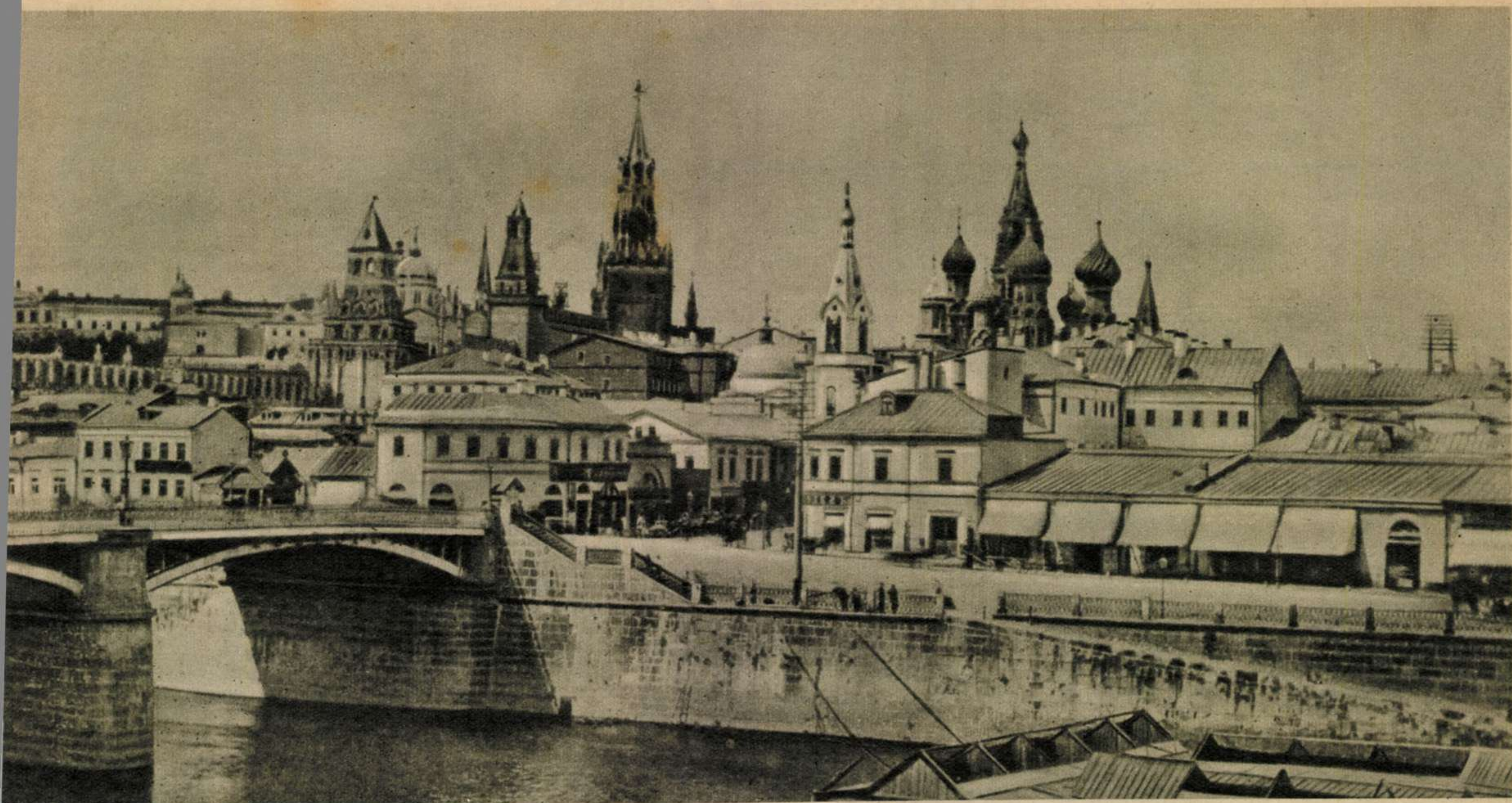
Alsó kép: a moszkvai Minsski-székesegyház, amelyet a szovjet rádió palotává épitett át.



A Strastnoy-tér. — Alsó kép: a moszkvai földalatti villamos egyik állomása.







ı körfallal körülvett Kreml.

ıgött azelőtt egy hatalmas nem-
kulturájának a legragyogóbb
ıjteménye nyilt meg a látogató
me előtt, most pedig vala-
nnyi kapu zárva, előtte szuro-
ɔs, puskás, revolveres őrség. A
eml ugy elzárkózott a külvilág
l, hogy csak a legkivételesebb
:tben lépheti át a kaput ide-
ı, de az is csupán politikai kül-
tésben. A nagy és kis cári pa-
a, a cárok koronázó temploma,
700 éves Megváltó-templom, a
ıria mennybemeneteléről elne-
zett székesegyház, a világhires
ladimir-féle Mária-kép, a Szent
űz csodatévő képe és sok más
ıtörténeti, egyházművészeti és
téneti emlék, muzeumok, gyüj-
mények, képtárak, könyvtárak,
szintén világhirü 97 méter ma-
s „Nagy Iván-torony“ a 196
ázsás harar.ggal, mind el van-
ık zárva a külvilágtól. Régeb-
:n minden moszkvai látogató
egcsodálta ezt a templom előtt
földön álló, eltört óriási haran-
ıt, melynek külön neve is volt:
Kolokol cár“. Most mindezek
inte légmentesen el vannak zár-
a a kiváncsi szemek elől, azt sem
ıdni, mi maradt meg a felbecsül-
etetlen egyházi és műkincsek
özül, mi van a csodálatos pom-
ával berendezett cári paloták-
an, hogyan gazdálkodtak az el-
ıult 24 év alatt birtokukba ke-
ült rengeteg anyagi és kultur-
értékekkel a bolsevisták.

Akármennyire igyekszik is sza-
badulni ezektől a gondolatoktól
Moszkva mai látogatója, lépten-nyomon figyelmezteti maga a város, hogy az elmult 24 év alatt egy egész korszak játszódott le a Kreml és a belváros, a Kitajgorod magas falai között. Nemcsak az egykori városközpont, a Krasznaja Poscsad neve változott át Vörös-térré, hanem ugyszólván egyetlen utca vagy sugárut sem tartotta meg a régi nevét. Már azok is kevesen vannak, akik még emlékeznének a régi Moszkva utcaneveire, mert 1917-ben, az első forradalomkor a több mint másfélmilliós Moszkva lakossága egyszerre leapadt egymillió alá, de azután olyan egészségtelen gyorsasággal puffadt ujra, mint a vizfejü beteg. Ma már négy és félmillión is tul van a szovjet főváros lakóinak száma és ez az idegen messzeségből, a birodalom legtávolabbi zugaiból összeverődött beözönlő embertömeg adja meg a mai Moszkvának azt a furcsa, de egyben lehangoló külsőt, amelyet sehol másutt a világon nem lehet tapasztalni.

A régi, cári Moszkva, ha nem is volt hivatalos fővárosa az orosz birodalomnak, izig-vérig orosz volt, mai meghatározással „a nacionalista Oroszország középpontjának“ nevezhetnők. Együtt volt a régi Moszkvában minden, ami az orosz birodalom gazdagságát, az orosz nép lelkét, műveltségét és tehetségét annyira jellemezte. Hiába tette meg Nagy Péter a birodalom fővárosává Szentpétervárt, az orosz ember számára mindig „Moszkva Anyácska“ volt a birodalom szent városa és a Kreml szent helyei felé szállták az imák, a birodalom minden zugából. A hivatalos Oroszország Szentpétervárон élt a cár környezetében, az uj főváros közelebb vitte Oroszországot a nemzetközi politikához, a nyugati élethez, de ami igazán orosz, igazán nemzeti és igazán a görögkeleti valláshoz tartozó volt, az Moszkvában volt és maradt mindig. Az izig-vérig orosz ember „moszkovita“ volt mindig, mert büszke volt arra, hogy a szent városhoz tartozónak valihatja magát.

A forradalmak után uralomra jutott szovjet viszont nem azért költöztette vissza a fővárost Moszkva, illetőleg a Kreml falai közé, mert orosz akart maradni, hanem azért, mert a birodalom közlekedési és gazdasági középpontja is Moszkva volt mindig, itt futottak össze a birodalom összes vasutvonalai, itt volt az orosz gyáripar középpontja, itt, a középorosz iparvidék és a délorosz gazdasági terület találkozási vonalában fejlődött ki a természetes kereskedelmi és gazdasági középpont, amelyet semmiféle mesterséges intézkedéssel nem lehetett messze nyugatra, a Balti tenger partjára elvinni.

De szüksége volt a szovjetnek arra is, hogy távoltartsa magát a nyugati világtól, nehogy belelássanak sötét munkájába és hogy távol tudja tartani magától a kellemetlenül kiváncsi nyugatiakat. Ezért zárult be 1918-ban a Kreml öt hatalmas kapuja mindenki előtt, akit nem tartottak politikailag megfelelőnek vagy eléggé ártalmatlannak. Moszkva, a szent város pedig lakosságát tekintve háromszorosára nőtt a réginek, de szellemben, gazdagságban olyan mélyre süllyedt, amilyen élet a régi Moszkvának még a sokat emlegetett külvárosaiban sem volt. Az egykor élettől duzzadó, jókedvü, kellemes, nyugodt orosz hangulatu Moszkva ma óriási tömegszállás, annak minden nyomoruságával, értéktelenségével, léleknélküliségével.

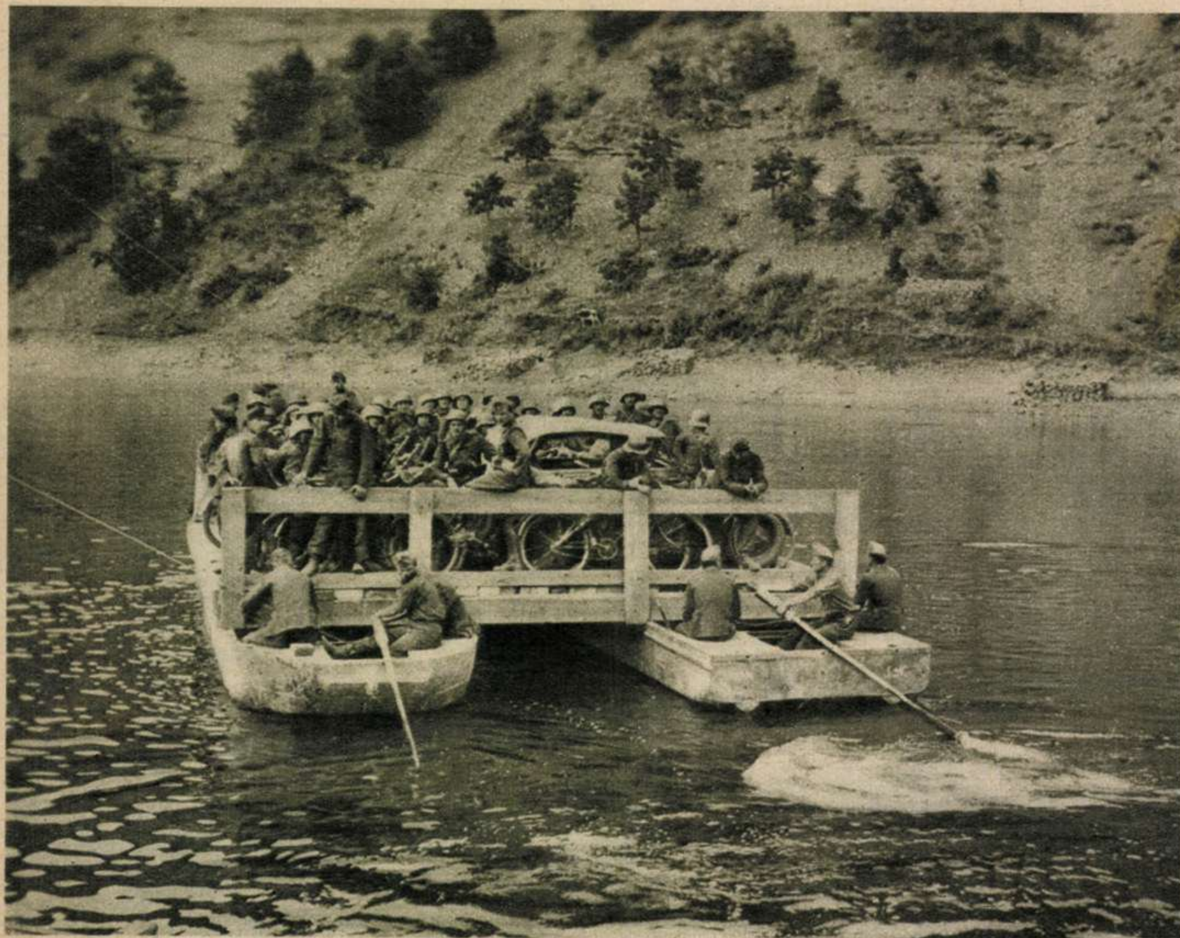
Vajjon lesz-e még valaha a szent Moszkvából, az orosz városok „anyácskájából“ ismét jókedvü, nevető, vidám orosz város, minden oroszok Moszkvája?



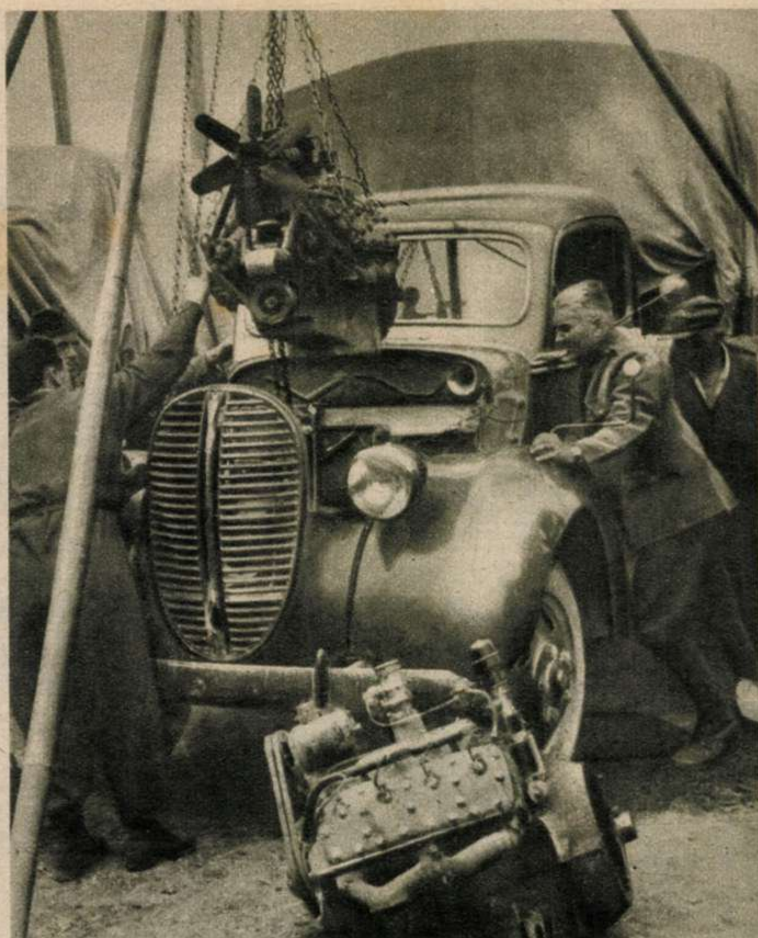
A történelmi muzeum. — Alsó kép: a moszkvai szovjetház, amelyet most a német repülők bombáztak.



A magyar csapatok nyomában



Átkelés a Dnyeszteren.



Tábori gépkocsijavító műhely munkában.

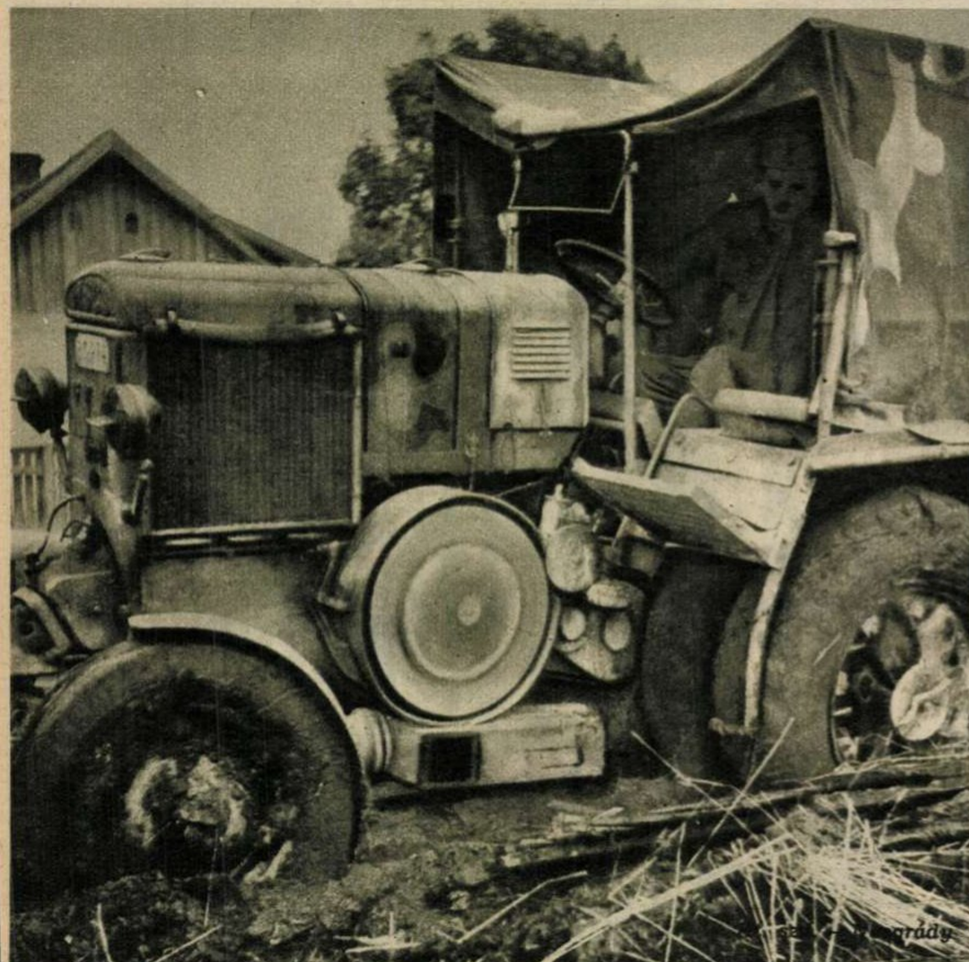


Ht. szd. — Lovik



Ht. szd. — Lovik

Baloldalon: ebédkiosztás a szegény galíciai lakosság között. — Jobboldalon: egy orosz nagyherceg, akit koldusbotra juttatott a szovjet. — Alsó képek: tengelyig érő sár nehezíti meg csapataink előnyomulását Galíciában. Jobboldalon: zsákmányolt szovjet nehéz harckocsi.



...grády



Ht. szd. — Pálházi

Német felderitő különitmény munkában a keleti fronton



Lázas munka folyik a különitmény egyik tábori rádióállomásán. A háttérben motoros futárok utrakészen állanak.



A különitmény gépkocsioszlopa a mélyen fekvő mezei ut két oldalán helyezkedik el. — Alsó kép: az előretolt állásban lévő légelhárító ágyu közelről lövi a szemben lévő szovjet vonal ellenállási fészkeit.





A parancsnokló őrnagy néhány perccel a támadás előtt kiadja utasitásait. — Alsó kép: megfigyelő távcsöve előtt, a magas rozsvetésben.



Ártalmatlanná tett szovjet orvlövészeket kisérnek a hátsó vonalak mögé. — Alsó kép: épségben elfogott nyolctengelyes szovjetóriástank, tetején forgatható, kettős páncéltoronnyal.





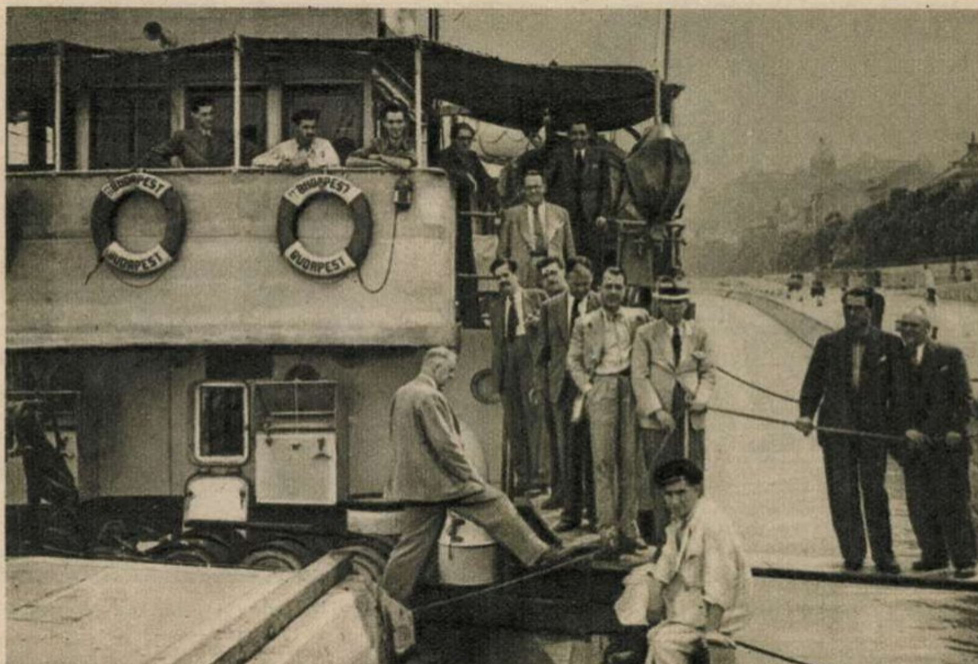




Baloldalon: Kristóffy József moszkvai magyar követ (középen) a követség tagjaival hazaérkezik Budapestre. — Jobboldalon: Kvaternik horvát tábornagy Berlinben ellép a díszszázad sorfala előtt.





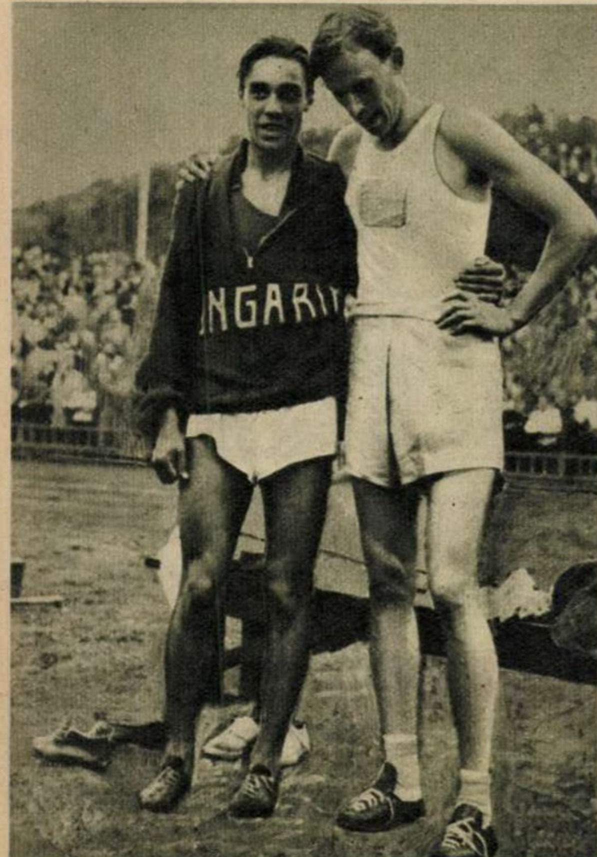


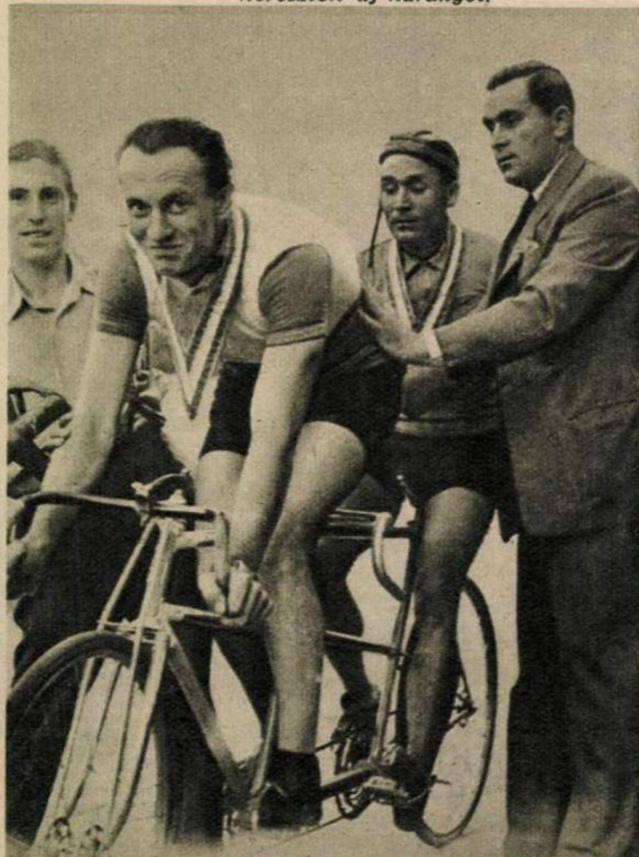
Baloldalon: Oshima tábornok, berlini japán nagykövet látogatást tett Bárdossy László miniszterelnöknél. — Középen: Dietrich von Jagow, a Német Birodalom uj magyarországi követe feleségével Budapesten. — Jobboldalon: a Kereskedelmi és Iparkamara meghivott bolgár vendégei megtekintették a csepeli vámmentes kikötőt és a „Budapest" tengerjáró hajót.

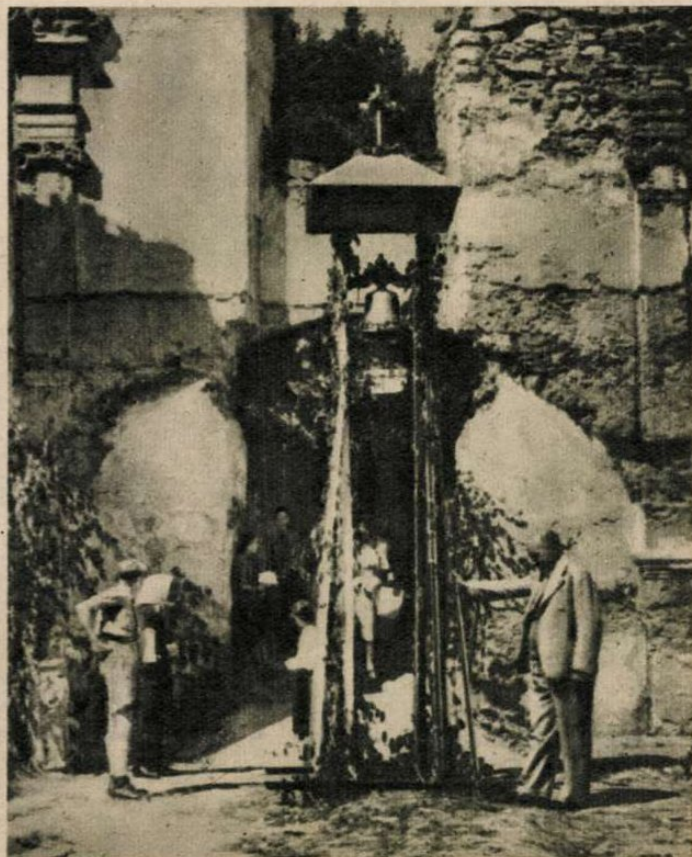


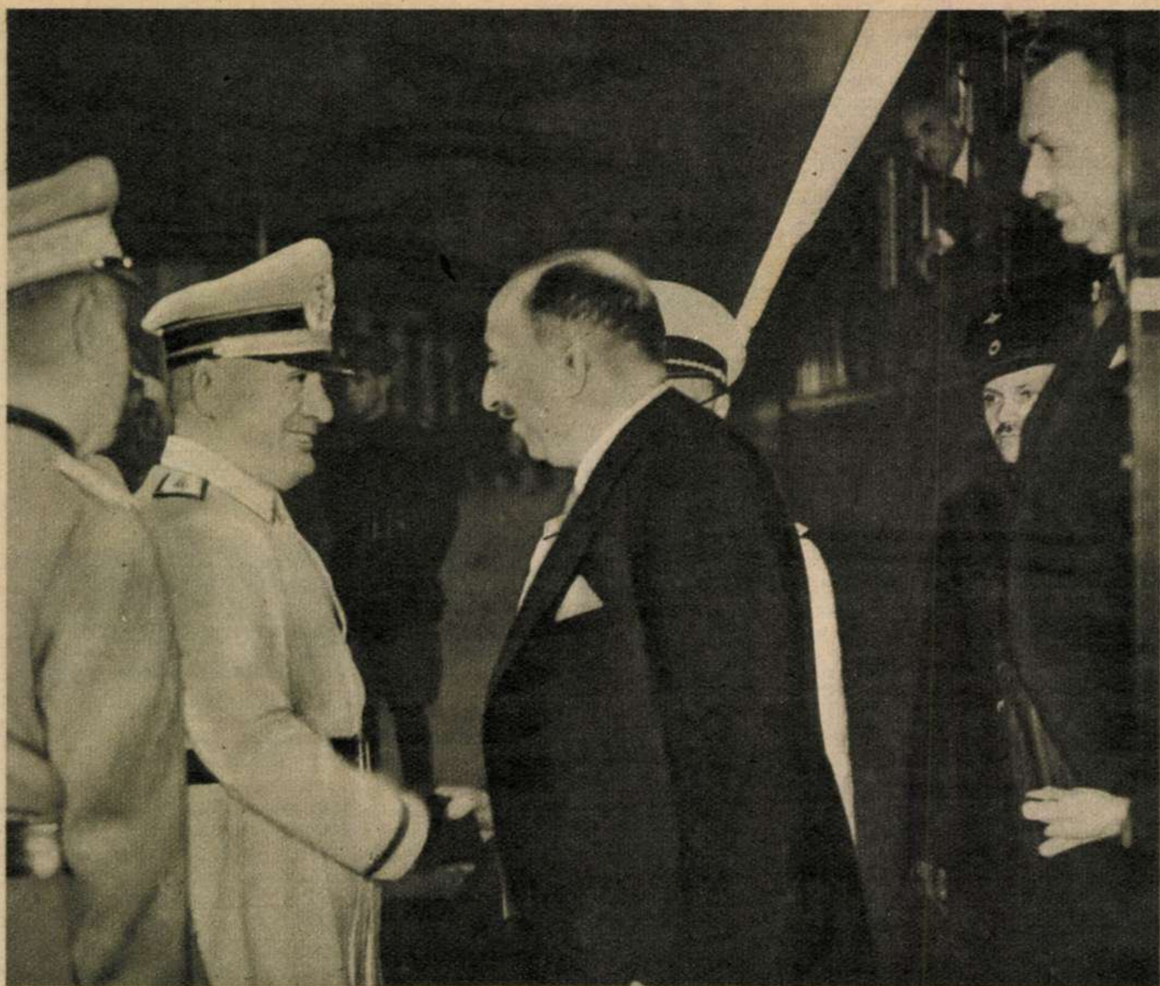


Baloldalon: az Országzászló Nagybizottság elnöksége a Szabadság-téren ünnepélyesen beiktatta a budapesti leventeegyesületek által a felszabadult területeknek felajánlott Országzászlókat. — Jobboldalon: Lenkey Gusztávnak, a Pesti Hirlap néhai felelős szerkesztőjének sirját halála ötödik évfordulóján a szerkesztőség tagjai megkoszorузták. Alsó képek: Csányi Strandberggel, a világhirü svéd futóval Göteborgban, a 200 m-es sikfutásban aratott győzelme után. — Középen: Pelvási és Karaki, a páros kerékpárbajnokság idei győztesei. — Jobboldalon: Makkosmárián, a kegyhelyi templomnál bensőséges ünnepség keretében szentelték fel a turisták védszentjéről, Hegyi Szent Bernátról elkeresztelt uj harangot.

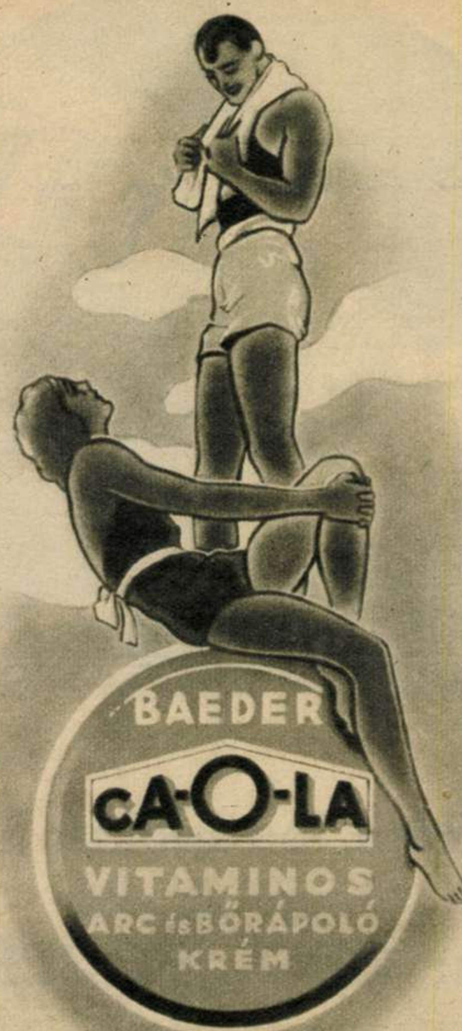








A Duce bucsuzik a Rómában látogatást tett Filov bolgár miniszterelnöktől. Balszélen gróf Ciano, jobboldalt Popov bolgár külügyminiszter.





Sztalin legidősebb fia, Jakab, a szovjet hadsereg hadnagya, német hadifogságban. — Alsó kép: szovjet hadifoglyok csoportja. Középen az elfogott csapattest női politikai biztosa.



Bérkocsi Prága utcáján a német győzelmi szimbolummal, a „V"-betüvel diszitve.





MINIATÜRÖK

I. Lajos (1786—1868)

bajor királyt a gmundi polgármester szörnyü hosszu beszéddel fogadta. A király igen unatkozott, de unalma kétségbeeséssé fokozódott, amikor a bőbeszédü ember még a gmundi baromfiállományt is ismertetni kezdte. „Szent egek, mikor lesz már vége? — gondolta a király. Warmuth ügyvéd, aki a király kiséretében volt, véget akarván vetni a szóáradatnak, hirtelen beleszólt a polgármester beszédébe:

— Mibe kerülnek maguknál a szamarak? — kérdezte.

— Ha akkorák, mint maga, legalább huszonöt márkába kerülnek — hangzott a meglepő válasz, amelyet a király jóizü nevetése kisért.

*

IV. Henrik (1553—1610)

francia király ezt szokta volt mondogatni:

— Én Franciaország érdekében azt teszem, amit akarok; de csak azt akarom, amit tennem kell.

Orfia Nicolo (XIX. század)

olasz orvos nagyon szórakozott ember volt. Egy alkalommal egy bűnügyi per folyamán mint törvényszéki szakértőt hallgatták ki Orfiát. A törvényszék elnöke megkérdezte tőle, megmondhatná-e, hogy mily mennyiségü arzén szükséges egy légy megölésére.

— Mindenekelőtt szükséges, hogy ön, elnök ur, mondja meg a légy életkorát, nemét, temperamentumát, fizikai állapotát: házas, hajadon, nőtlen vagy özvegy.

*

Bonaparte Napoleon-hoz **(1769—1821),**

amikor még tüzértiszt volt, igy szólt egy idegen tiszt, nagy gőggel:

— Az én honfitársaim csak dicsőségért harcolnak, mig a franciák pénzért verekednek.

— Igaza van önnek — felelte mosolyogva Napoleon —, mindenki azért harcol, hogy elnyerhesse azt, amije nincs.

Daszynski Ignaz (1866—1936)

lengyel államférfiu, volt osztrák politikus, 1897-ben Krakó városát képviselte a bécsi Reichsratban. Képviselőségének idejében volt a Reichsratnak egy elnöke, aki azzal tette magát hiressé, hogy nagyon ragaszkodott az elnöki székhez s noha a képviselők egy része sehogyse volt megelégedve vele, ő valcságos művészetet fejtett ki abban, hogy ismételten többször is megválasztották elnöknek. A makacs elnöknek ilyen ujabb megválasztása után Daszynski a Reichsrat ülésén a következő beszédet mondotta:

— Uraim, nálunk Galiciában az a legenda járja szájról szájra, hogy a muzsák megcsókolnak minden ujszülött gyermeket s az embereknek az a szent meggyőződésük, hogy az a hely, ahol megcsókolják, eldönti azt, hogy mily irányuak lesznek a gyermek tehetségei. A gyermek, ha az van rendelve róla, hogy költő legyen, a homlokára kapja a csókot, a leendő zenész vagy gonosztevő a kezére. Mélyen tisztelt képviselőtársaim, talán meg tudnak felelni arra a kérdésre, hogy nagyérdemü elnökünket testének melyik részén érte a muzsák csókja? Azért kérdem ezt, mert engem gondolkodóba ejt az a bámulatos kitartás, mellyel tisztelt elnökünk az elnöki széken ül . . .

*

Johson Samuel (1709—1784)

angol irótól ezt kérdezte valaki:

— Hogy van az, hogy a legtudatlanabb emberek rendesen a leghiubbak és a legfenhéjázóbbak?

— Nem vette ön még észre — felelte az iró —, hogy a vakok fentebb hordják a fejüket, mint az épszemü emberek?

*

XIV. Lajos (1638—1715)

francia király 1672-ben óriási hadsereggel megjelent Amsterdam kapui előtt; a város, melyben a legnagyobb zavar uralkodott, többé nem volt képes ellenállni. A városi tanács összeült, hogy megtárgyalják, mit volna legjobb tenni. Hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy a város kulcsait a királynak átnyujtják.

Ekkor észrevették, hogy az öreg polgármester elaludt, anélkül, hogy véleményét nyilvánitotta volna. Felköltötték; a polgármester a tanácskozás eredményét tudakolta.

— Át akarjuk adni a város kulcsait a királynak — szólt az egyik tanácsos.

— A király követelte már a kulcsokat? — kérdezte a polgármester.

— Még nem!

— Ha igy áll a dolog, uraim, akkor legalább várjunk addig, mig követelni fogja.

A bölcs polgármester eme kijelentése megmentette a várost, mert a franciák elvonultak anélkül, hogy a városba tették volna a lábukat.

W 10044

Dufresny Charles Riviere (1654—1724)

francia vigjátékiró XIV. Lajos uralkodása alatt nagy szegénységben élt. Lajos halála után az akkor uralkodó orleansi herceg, a „nagy Dauphin" felszólitotta a költőt, hogy jöjjön az udvarhoz és kérjen magának évdijat. Dufresny ekkor ilyen kérvényt nyujtott be a herceghez:

„Dufresny kéri királyi magasságodat, hogy hagyja őt eddigi szegénységében, mivel emléke akar maradni annak az állapotnak, melyben Franciaország volt Magasságod uralkodása előtt."

Az orleansi herceg ezt irta a kérvény alá:

„Kivánsága nem teljesittetik."

*

Corvisart Jean Nicolas (1755—1821)

francia orvos Bonaparte Napoleon háziorvosa volt. A császár, aki igen félt a szélhüdéstől, egy napon megkérte Corvisart, mondjon határozott véleményt erről a betegségről.

— Sire — felelte az orvos —, a szélhüdés mindig veszedelmes, de biztos előjelei vannak. Ritka eset, hogy a természet földhöz vágja az embert, mielőtt megintette volna. Az első megrohanás többnyire szelidebb, idézés költség nélkül; a második erősebb, idézés költséggel; a harmadik — elfogatási parancs.

*

Ségur gróf

egy alkalommal legujabb szomorujátékát olvasta föl Potemkin hercegnek. A tragédiában minden esemény levelek által idéztetett elő.

— Gróf ur! — kiáltott föl Potemkin herceg — hát ma postanap van?

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Nyaralás. Ha azt határozták el — igen helyesen és irigylésreméltóan —, hogy nyári szünidejük alatt urával ide-oda utazgatnak, ezt bizony ne nehezitse tulságos poggyásszal. Bármennyire jó volna ezt is, azt is magával vinnie, ajánljuk, hogy szoritkozzék ezuttal igazi turista módjára, a legszükségesebbre. Főleg arra gondoljon, hogy ne tul könnyü, tul lenge holmit szánjon ezidén az erdős hegyvidékre. Sportszerü holmival lássa el magát, kellő meleg ruhával és kabáttal s az esőről se feledkezzék meg.

Kereszteshadjárat. — Nevét — ha tudni akarja — onnét kapta, hogy a résztvevők szövetbe vágott keresztet varrtak fel ruháikra. A XI. században volt az első, a XIII-ban az utolsó. Összesen nyolc kereszteshadjáratot inditottak, az utolsót 1270-ben IX. Lajos francia király vezette, aki Tunisz falai alatt halálát lelte, miközben a Szentföld városai egymás után kerültek muzulmán hatalom alá. Célt tehát nem értek ezek a keresztes hadjáratok: a Szentföld nem került általuk keresztény kézre, ellenben társadalmi, műveltségi, népnevelő tekintetben igen nagy hatást gyakoroltak. Ekkor lett szorosabb a kapcsolat Európa és Ázsia között, mert az emberek kölcsönösen megismerték egymást s nemcsak hadat viseltek egymással, hanem tudomást szereztek egymás műveltségi fokáról, iparáról, mezőgazdaságáról, kereskedelméről, művészetéről. Vagyis utóhatásukban, eredményeikben a kereszteshadjáratok mégis csak előbbre vitték azt, amit általánosan kulturának nevezünk.

C. Jolán (Budapest). Az a „botrány", amely iránt érdeklődik, Napoleon császárrá koronázása alkalmából, 1804-ben, a következőképpen folyt le: a császárrá koronázandó konzul parancsot adott, hogy három nővére, Eliza, Karolina és Paulina hercegnők — akiket egyébiránt elhalmozott testvéri szeretete jeleivel — feleségének, az egykori Beauharnais Josephinenek arannyal sulyosan himzett biborbársony uszályát a koronázási szertartás alatt hordozzák. De a Bonaparte-hercegnők ezt a rendelkezést magukra nézve lealacsonyitónak itélték — különben is mindig rossz szemmel néztek szép kreol sógornőjükre, aki a házasság elején könnyelmüen viselkedett — s elhatározták, hogy kellő pillanatban „megfelejtkeznek" az uszályról. Igy történt — s a szánt-szándék természetesen jelképes is volt —, hogy amikor Josephinenek fel kellett emelkednie helyéről, hogy az oltár elé lépjen, ahol fejére teszik a koronát, a hercegnők nem emelték fel az uszályt, mire a császárné nem tudott elmozdulni, hiába igyekezett előrelépni: az uszály oly nehéz volt. A szertartás pillanatra megakadt, elfojtott suttogás, moraj szaladt végig a tömegen, csak Napoleon nem jött zavarba: néhány erélyes, mérges szót mondott félhangosan és fenyegetően a három fenhéjázó nővérnek, mire azok elértették, hogy jó lesz engedelmeskedni, mert meg találnák keserülni élethossziglan ezt a kis tréfát . . . Elvégre ismerték Napoleont. Erre sietve és szolgálatkészen fölemelték az uszályt.

Harag. Eléggé szomoru dolog, ha valakinél beállt az a testi-lelki állapot, hogy a házasélete egyszerre csak teher lett. Szomoru önmagára s élettársára nézve; még szomorubb s bonyolultabb, ha gyermek is van, ki semmiről sem tehet és aki egész életén meg fogja sinyleni a szülők egyenetlenségét. Ha saját részéről annyira sajnálja, hogy felesége tizévi házasság után otthagyja „csak azért, mivel természetük nem fér össze s ő örök boldogtalannak érzi magát“ annak ellenére, hogy kis kilencéves lányuk van — akkor először is próbálja *orvosolni* azokat a bajokat, amelyeket az asszony elviselhetetlennek érez. Kérdezze ki feleségét, de jóindulattal és lehetőleg tárgyilagosan, mi volt a tiz év alatt az, ami leginkább bántotta? Ura — levélirónk — részéről netán elhanyagolás? Gyakori kimenő? Kocsmázás? Fösvénység? Durva hang? Zsarnok természet? Családfenntartói könnyelmüség és felelőtlenség? Hütlenség? ... És talán nem is szükséges, hogy az asszony valljon sérelmeiről, az is elég lesz, ha levélirónk önmagával őszinte s keserves igazsággal magának tesz számot mindenről. Ha azután rájött, hol hibázta el a dolgot — miután szereti feleségét és mégis csak meg akarná tartani —, próbáljon megváltozni vele szemben, próbálja meggyőzni s lehetőleg még boldoggá tenni. Vagy legalább is megbékéltté... De kényszeriteni akarni „majd megmutatom én!“-alapon, ez a lehető legszerencsétlenebb ötlet, mert elviselhetetlen élet elé mennek ilymódon mindketten. S ha minden békités, kései igyekezet és szeretetbizonyitás hiábavaló, ha marad a harag, a csömör, a rosszindulat vagy gyülölködés kettejük között, akkor sem szabad „boszorkánypereket“ akasztani az asszony nyakába. Nem szabad bosszut állnia gyermeke édesanyján, aki tiz esztendeig kifogástalan élettársa volt!

G. Laci, Nyiregyháza. A fogadást pajtása nyerte meg, mert a föld ugyan gömbalaku, de északon és délen annyira lapitott, hogy az itt képzelt tengelye három-három, azaz összesen hat mérfölddel rövidebb, mint a földgömb derekán át képzelt tengely. Ez a hat mérfölddel hosszabb tengely pedig pontosan 1719 mérföld hosszuságu s ugyanitt a föld kerülete 5400 mérföld. Vagyis — Lacika — ha a földgömb derekát abronccsal vennék körül, ennek kellene 5400 mérföld bőségünek lennie. Ezek után arra kiváncsi ugyebár, hány négyzetmérföld az egész földgömb felülete? Megmondjuk ezt is: 2,319.740 négyzetmérföld, ami 509,950.414 négyzetkilométernek felel meg. Ennek a területnek — hozzávetőleg — csak egynegyedrésze szárazföld: pontosan: 136,055.371 négyzetkilométer, mig körülbelül háromnegyedrészét, vagyis 373,895.343 négyzetkilométert tengerek boritják.

Termelő, 21. Törkölybor iránt érdeklődik, hogy azt hogyan is kell előállitani. A következő módon: csinálhatja vörösbort vagy fehérbort adó szőlő törkölyéből, de annak frissnek kell lennie, mert ecetes vagy másképpen megromlott törkölyből bort késziteni nem lehet. Szóval, a már egyszer kipréselt, jó törkölyt elaprózza, kádba teszi, egy hektoliternyi vizben felold 8—10 kiló fehér cukrot és a törkölyre legfeljebb annyit tölt ebből, amennyi szinmustot leszűrt róla. A törkölybornak hamar ki kell forrnia s e célból az erjesztő helyiséget 15—18° C. melegen tartjuk. A törkölyt ezután naponként háromszor-négyszer alábuktatjuk a cukros vizben s mihelyt ez kiforrt — amire rendesen négy nap elégséges —, megszűrjük, kisajtoljuk az egészet s ezzel készen is van törkölyborunk. Természetesen tudnia kell, hogyan áll a hatósági rendelettel szemben, mert figyelembe kell vennie annak a törkölyborra vonatkozó intézkedéseit.

VIZSZINTES:

1. Báró Eötvös József meghatározása a bizalomról. (Folytatása: 1. függőleges.) 12. A maguk tulajdona! 13. A ház legfelső része. 14. Két vége van. 15. Istenhez intézzük. 16. Rosszul irt. 17. Politika is van ilyen. 18. Iparosember. 20. Egy ember — szigoruan jogi meghatározás szerint. 21. Angol tudós, kritikus és költő (Samuel, 1709—1784). Legnagyobb érdeme, hogy ráirányitotta kortársai figyelmét ujra Shakespeare-ra, akinek műveit terjedelmes bevezetéssel 1765-ben nyolc kötetben kiadta. 22. Szeszesital. 23. Római szám: 504. 24. Német személyesnévmás. 25. Kandalló, tűzhely. 26. Megkóstol. 30. Festő — németül. 31. Romváros Örményországban, az Arcsapaj mellett, magas sziklafalak között, amelyeknek barlangjait hajdan lakásul használták. Virágzása korában, a monda szerint, 100.000 háza és 1001 temploma volt. 1319-ben földrengés döntötte romba. 32. Város. 33. Szakadék. 35. Kornélia beceneve. 36. Ágyu. 38. Súly. 39. Hires francia marsall, akiről egy rózsafajtát neveztek el. 40. A Duna mellékfolyója. 41. Kettő. 42. Dél-Hollandiában Szent Bavon napja: október elseje, ekkor tartják a legnagyobb vásárokat. 45. Egy fajtája az angolosan való távozásnak. 46. Idáig vagyok, vagyis: unom! 47. A kazánok belső falán képződő, ásványos anyagokból álló kéreg, amely a forró kazánviz lerakodásából keletkezik. 48. Vajh' ... és merre van hazája? 49. Japán város. 50. Könny — multszázadbeli költői szóval. 52. A német Strasse röviditése. 53. Műszó a bridzsben (fon.). 55. Fehér — latinul. — 56. Waggons .... (A Hálókocsi Társaság neve.) 59. Nielsen, némafilmsztár keresztneve volt. 60. Nyáron többször van, természetesen, mint télen. 61. Gyors, sebes — német összetételekben. 62. Látták az esemény lefolyását. 63. Kormányzás — angolul. 64. Balkezes. 66. Lao-Cse, kinai bölcs, filozófiai rendszerének alapja az Ut.

FÜGGŐLEGES:

1. Az 1. vizszintes folytatása. 2. Eszem-iszom. 3. Vidék, környék — névelővel. 4. Római szám: ötön alul. 5. Személyemet hagyják ki! 6. Varrás közben teszi, aki varr. 7. Kedves megszólitás. 8. Érzelemmel összefüggő. 9. Főétkezés. 10. Igen meg van rakva, ami igy van. 11. Ragadozómadár. 13. Hajtja a nyájat. 15. Messze az idő! 16. Határozott, kézzelfogható. 19. Ezt teszi a diák, ha nem tanulta meg a leckét és felelni hivja a tanár (persze, nem sok sikerrel ...). 20. Portugál városka az Atlanti óceán partján, Lisszabontól délre. 21. Azon a módon. 22. A Halotti beszéd egy szava. 23. Jókora pofont mázol le. 27. Igy a pásztorfiu muzsikál. 29. Alkotások. 30. Módot ad a menekülésre, sőt rendszerint vele menekül. 31. Kivénhedt lovak. 33. Edények. 34. Részegitő szer, amelyet kenderből készitenek Indiában. Pipában szivják el, vagy pedig mézzel, vajjal, fűszerekkel, liszttel tésztává gyurják és rágicsálva fogyasztják. 35. Zenei röviditės. 37. Afrikában van. 38. Két személyesnévmás. 39. Számtalan. 41. Szánt — középső betűi. 43. Hasadás, szakadás — németül. 44. Ókori római város Hispania Baeticá-ban, a Baetis jobb partján, szemben Hispalis-szal (Sevilla). Trajanus császár szülőhelye volt. Scipio Africanus alapitotta a várost Kr. e. 270-ben. 46. Bizonyos mennyiségü olasz pénz. 48. Francia politikus a mult században (Charles Alexandre). Többizben volt miniszterelnök. 49. Megközelithetetlen, barátságtalan. 50. Volt népjóléti miniszter. 51. Keletindiai narkotikus készitmény, a Kelet-Indiában termesztett kender leveleiből és félig érett terméséből készül. 52. Hosszu ideig. 53. A tehén szerve. 54. Féreg. 55. Az. 57. Német igekötő. 58. Jó — Göre Gábor helyesirása szerint.

Hires művek

GORIOT APÓ
A VASGYÁROS
JEAN CRISTOPHE
IVANHOE
PEER GYNT

E hires öt irodalmi mű mellé irjuk oda a szerzők vezetéknevét. Ezek kezdőbetüiből Rákóczi Ferenc, a nagy fejedelem szülőfalujának nevét kapjuk. Hol született Rákóczi Ferenc?

Keverék

BÁNNA
ÁSZANNA
GLÓRIN
MALA
NYERSECESZ
TÖREK

Fenti hat „szó“ valamennyi egy fogalomkörbe tartozó szavak összekevert betüi. Ha megtaláltuk az eredeti szavakat, ugy ezek kezdőbetüiből hetedik, ugyanebbe a fogalomkörbe tartozó szót kapunk. Mi ez a hetedik szó?

Kiegészités

CENT . . .
. . . BÁLA
. . . BET
TE . . . TE
ANYE . . .

A pontok helyére ugy kell betüket irni, hogy minden sorban értelmes szót (nevet, fogalmat stb.) kapjunk és a pontok helyére irt szavak innivalók legyenek. *Melyek a kiegészitett szavak?*

Filmsztárok

CHARLES
HANS
EDDIE
LOUIS
MERLE
LOUISE

Ez a hat keresztnév egy-egy neves filmsztár keresztneve. A vezetéknevek kezdőbetüiből egy hetedik filmsztár nevét kapjuk, akinek keresztneve egyébként a hat keresztnév egyike. *Mi e filmsztár teljes neve?*

Felével tovább

1. . . . . . .
2. . . . . . .
3. . . . . . .
4. . . . . . .
5. . . . . . .
6. . . . . . .

1. Ideális női alak. 2. Tésztaféle. 3. Háziállat. 4. Jóminőségü. 5. Finom női ruhaszövet. 6. Szereplő a Csongor és Tündé-ben. — Az 1. jelzésü szóból ugy jutunk a 2. szóhoz (a 2-tól a 3-hoz stb)., hogy a szó első felét elhagyjuk és uj három betüt illesztünk hozzá! (Pl. cipész, észlel, leltár stb.).

Szem-től szem-be

SZEM ... VERSENY ... UDVAR ... MESTER ... ÉLET ... REND ... SZEM

A pontok helyére ugy kell irni egy-egy szót, hogy az ujonnan beirt szó mind a pontok előtt, mind a pontok után álló szóval értelmes összetett szót adjon! *Milyen szavak kerülnek a pontok helyére?*

Megfejtések

az 1941 julius 25-i számból:

Keresztrejtvény:

ESZMETÁRSITÁR
ELEVE EPE RÁVÁG
ZÖM GOMOLYA ELY
EZ SH ALI VL VE
RÖGZIT OKTAEDER
T RAVEL V DIO E
ÓPÁLOS IIII NAK
ORCA LUDAS TOBE
ROI CASA SERVUS
S ÁCS Z JULIA K
ZAKLATÁS SVANTE
ÁM IP LIM HS UD
GOA ÁGYNEMÜ ELÉ
ARANG OUT ELMOS
FAGYOSSZENTEK

Földrajz-rejtvény: Sven Hedin.

„AGY“-lépcső: 1. Agyafurt. 2. Fagylalt. 3. A magyart. 4. Befagyás. 5. Hushagyó. 6. Kerékagy.

Épitősdi: 4. Szamár. 5. Szatmár. 6. Szumátra. 7. Szarmát. 8. Társam.

Szórejtvények: 1. Havasi gyopár. 2. Pásztortüz. 3. Titánia.

Névtalány: 1. Paál. 2. Pelle. 3. Puskás. 4. Priamus. 5. Paganini. 6. Pinkerton. 7. Pöltenberg = LESSING.

Egyszerüsítés.



— János, kérlek, megvettem a születésnapomra az ajándékodat. Légy szíves, adj egy névjegyet is hozzá, néhány kedves sorral. (Journal.)

Magasabb művészet.



— Hogyan mondhatja, hogy ez eredeti Caruso-lemez? Németül énekel és Caruso egy szót sem tudott németül.

— Ez a legmodernebb eljárás. A szöveget átfordítják tetszés szerinti nyelvre. (Ecco.)

Az autós.



— Nem én csináltam, biztos ur, kérem. (Frankfurter.)

Jó ajánlás.



— És miért hagyta ott az előbbi helyét?

— Mert a nagyságos ur paprikát fujt a szemem közé a kulcslyukon keresztül. (Le Rire.)

Strandon.



— Mit gondol, hány éves vagyok?

— Ha az arcát nézem, tizenhét, ha az alakját nézem, tizenhat, ha a bőrét, akkor tiz . . .

— Hagyja abba, ez már több mint harminc! (Wiener Illustrierte.)

Kellemetlen helyzet.



Ejtőernyős kaland Afrikában. (The Humorist.)

A macskaszem.



— Nézd, ez hátrafelé is lát! (Lustige.)

A jó kutya.

— Sok jó tulajdonsága van ennek a kutyának, csak ne kelne fel mindennap hajnalban. (Fliegende.)

A ligetben.

— Mit olvas, kisasszony?

— Afrikai kalandokat. A címe: Egyedül az emberszabásu majmok között. (Zürcher.)

Szabályszerüen.



— Jelentették már a hadnagy urnak, hogy a fedezék beomlott?

— Éppen most ássuk ki a hadnagy urat, hogy megmondhassuk neki. (London Opinion.)

Változnak az idők.



A fényképésznél 1900-ban: Barátságos arcot kérek!



1941-ben: Csak minél kifejezésteljesebb arcot kérek! (Fliegende.)

Képtárban.



— És az a szám ott lenn őnagysága telefonszáma? (Dimanche.)

A pihenés.



— Nem jössz kuglizni?

— Nem, ma teljes pihenőnapom van. (Lustige.)

Tudományos előadáson.



— Nagyszerü ember ez az előadó. Még a legunalmasabb témát is érdekessé tudja tenni. (Life.)

A szerkesztésért BÓNYI ADORJÁN, a kiadásért Dr. KOVÁCS DEZSŐ felelős. (Megjelenik hetenként. Egyes példány ára 20 fillér, előfizetés külön postai kézbesítéssel egy hóra 88 fill., negyedévre 2.64 pengő.) Pesti Hirlap R. T. kiadása, Légrády Testvérek R. T. nyomása, Budapest, V. ker., Vilmos császár-út 78. Nyomdaigazgató: KERTÉSZ ÁRPÁD. 1941 aug. 1.